Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

| | | | |
|---|---|---|---|
| Nazwa i kod przedmiotu | Fakultet zabytkoznawczy - architektura II, PG_00165415 | | |
| Kierunek studiów | Ochrona dóbr kultury i muzealnictwo (O) | | |
| Data rozpoczęcia studiów | październik 2024 r. | Rok akademicki realizacji przedmiotu | 2025/2026 |
| Poziom kształcenia | I stopnia - licencjackie | Grupa zajęć | Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów<br>Grupa zajęć fakultatywnych |
| Forma studiów | stacjonarne | Sposób realizacji | na uczelni |
| Rok studiów | 2 | Język wykładowy | polski |
| Semestr studiów | 4 | Liczba punktów ECTS | 3.0 |
| Profil kształcenia | ogólnoakademicki | Forma zaliczenia | zaliczenie |
| Jednostka prowadząca | Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Historii Sztuki -> Zakład Teorii Sztuki | | |
| Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców) | Odpowiedzialny za przedmiot | prof. dr hab. Tomasz Torbus | |
| | Prowadzący zajęcia z przedmiotu | prof. dr hab. Tomasz Torbus | |

**Formy zajęć**

| Forma zajęć | Wykład | Ćwiczenia | Laboratorium | Projekt | Seminarium | RAZEM |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Liczba godzin zajęć | 30.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 30 |
| W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0 | | | | | | |

**Aktywność studenta i liczba godzin pracy**

| Aktywność studenta | Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów | Udział w konsultacjach | Praca własna studenta | RAZEM |
|---|---|---|---|---|
| Liczba godzin pracy studenta | 30 | 2.0 | 45.0 | 77 |

**Cel przedmiotu**

W ramach tego fakultetu student ma do wyboru dwa z czterech wchodzących w jego skład bloków tematycznych. Celem zajęć jest umożliwienie studiującym wykształcenie kompetencji znawstwa architektury.

Architektura omawiana jest w związku z tym z perspektywy przemian form, ornamentów, detali i technologii, ze zwróceniem szczególnej uwagi na materialne aspekty dzieła sztuki, uwzględnieniem budownictwa mieszkaniowego, przemysłowego, technicznego i militarnego. Elementem programu zajęć jest też przedstawienie rudymentarnych metod badania architektury i procesów je poprzedzających (inwentaryzacji architektonicznej, opisu budowli, rozwarstwienia historycznego, analizy funkcjonalno-przestrzennej) w kontekście zmieniających się na przestrzeni dziejów, poglądów na architekturę i sposobów jej badania. Pozwala to zyskać umiejętności potrzebne do zajmowania się obiektami o zróżnicowanym charakterze i jakości artystycznej w tym przeciętnymi, a więc takimi, z którymi absolwenci będą się najczęściej spotykać w pracy zawodowej. Umożliwia to zdobycie kompetencji potrzebnych w pracy w urzędach konserwatorskich, podmiotach gospodarczych zajmujących się konserwacją zabytków (w zakresie przygotowywania dokumentacji naukowo-historycznej), jak również w działalności badawczej.

| Efekty uczenia się przedmiotu | Efekt kierunkowy | Efekt z przedmiotu | Sposób weryfikacji i oceny efektu |
|---|---|---|---|
| | [ODKML3_W02] Zna w zaawansowanym stopniu terminologię, teorię i metodologię nauk o sztuce | K _W02: Zna w zaawansowanym stopniu terminologię, teorię i metodologię odnoszącą się do architektury, sztuk plastycznych i rzemiosła | [SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny |
| | [ODKML3_K01] Krytycznie ocenia posiadaną wiedzę, wykazuje gotowość do jej stałego poszerzania oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu | K _K01: Krytycznie ocenia posiadaną wiedzę, wykazuje gotowość do jej stałego poszerzania oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w zakresie badania konkretnego zabytku | [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta |
| | [ODKML3_U08] Posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków | K_U08: Posiada umiejętność merytorycznego argumentowania w dyskusji nad historią, funkcjami i proweniencja form wykorzystując przy tym doświadczenia innych badaczy, formułując wnioski dotyczące historii, datowania i atrybuowania zabytków | [SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja<br>[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport |
| | [ODKML3_W07] Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu ochrony i utrzymania dziedzictwa kulturowego | K _W07: Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu ochrony zabytków ruchomych i nieruchomych | [SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny |
| | [ODKML3_K04] Jest gotów do uznania i poszanowania różnych punktów widzenia determinowanych różnym podłożem narodowym i kulturowym; okazywania zrozumienia dla świata wartości i postaw ludzi w różnych okresach i kontekstach historycznych | K_K04: Tworząc koncepcje i scenariusze wystaw oraz towarzyszących im publikacji, mediów interaktywnych, działań popularyzatorskich i promocyjnych jest gotów do uznania i poszanowania różnych punktów widzenia użytkowników architektury i mieszkańców miejscowości, w której się znajdują jej konkretne wytwory, a także innych osób je oglądających , determinowanych różnym podłożem narodowym i kulturowym oraz okazywania zrozumienia dla świata wartości i postaw ludzi w różnych okresach i kontekstach historycznych | [SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja |
| | [ODKML3_U05] Potrafi pozyskiwać informacje (korzystając z bibliografii, pomocy archiwalnych, baz danych, różnych zasobów dostępnych w internecie itp.) oraz dokonywać ich krytycznej analizy, klasyfikacji, kategoryzacji i syntezy w celu rozwiązania sformułowanego przez siebie lub innych problemu | K_U05: Potrafi pozyskiwać informacje (korzystając z bibliografii, pomocy archiwalnych, baz danych, różnych zasobów dostępnych w internecie itp.) oraz dokonywać ich krytycznej analizy, klasyfikacji, kategoryzacji zabytków | [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport |
| | [ODKML3_K05] Rozumie problematykę etyczną związaną z odpowiedzialnością za jakość przekazywanej wiedzy | K_K05: Rozumie problematykę etyczną związaną z odpowiedzialnością za jakość przekazywanej wiedzy zabytkoznawczej | [SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja |
| | [ODKML3_U03] Potrafi krytycznie analizować i oceniać artystyczną wartość dzieł sztuki | K_U03: Potrafi krytycznie analizować i oceniać historyczną i artystyczną wartość dzieł sztuki | [SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja |
| | [ODKML3_U07] Potrafi przygotować typowe prace pisemne w języku polskim i obcym o różnej formie, celu, objętości i stylu, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych oraz źródeł, prawidłowo stosując fachową terminologię z zakresu nauk o sztuce | K_U07: Potrafi przygotować typowe prace pisemne w języku polskim i obcym, w tym przede wszystkim analizy obiektów architektury i budownictwa koncepcji o różnej formie, objętości i stylu, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych oraz źródeł, prawidłowo stosując fachową terminologię z zakresu zabytkoznawstwa | [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta |
| | [ODKML3_K06] Ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne i jest gotów do przestrzegania zasad etyki zawodowej | K _K06: Ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne i jest gotów do przestrzegania zasad etyki zawodowej | [SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | Efekt kierunkowy | Efekt z przedmiotu | Sposób weryfikacji i oceny efektu |
| | [ODKML3_U01] Potrafi prawidłowo dobierać źródła i poprawnie stosować metody badawcze właściwe dla warsztatu badawczego historyka sztuki w celu rozwiązania sformułowanego przez siebie lub innych problemu | K_U01: Potrafi prawidłowo dobierać źródła i poprawnie stosować metody badawcze właściwe dla badania architektury pod kątem zabytkoznawczym w celu rozwiązania sformułowanego przez siebie lub innych problemu dotyczącego problematyki wystawy i towarzyszących jej działań | [SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja |
| | [ODKML3_W06] Zna w zaawansowanym stopniu metody badawcze i narzędzia warsztatu historyka sztuki/muzeologa/ zabytkoznawcy, w szczególności metody analizy i interpretacji wytworów sztuki różnych epok | K_W06: Zna w zaawansowanym stopniu narzędzia służące analizie wytworów architektury i budownictwa różnych epok pod kątem ustalania ich historii datowania i atrybuowania | [SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny |
| Treści przedmiotu | Zasadniczą część zajęć stanowi przedstawienie specyfiki architektury jako dziedziny sztuki z perspektywy znawstwa, w ujęciu chronologiczno-typologicznym, z położeniem nacisku na kwestie technologiczne, materiałowe i formalne, pomagające w datowaniu oraz określaniu nawarstwień zmian historycznych budowli. W związku z tym przedmiotem studiów są przemiany form, detali i ornamentów, jak również technologii, materiałów, typów, form przestrzennych i funkcji budowli i budynków w kręgu europejskim, a także pozaeuropejskim. W programie zajęć ujęte jest budownictwo mieszkaniowe, przemysłowe i techniczne, a omawiane przykłady wybrane zostały nie tylko spośród znanych z kursu historii sztuki arcydzieł, lecz także spośród przeciętnych obiektów, stanowiących zdecydowaną większość materii zabytkowej, z którą absolwenci spotkają się w życiu zawodowym. W ramach zajęć omawiana jest również teoria architektury, przede wszystkim w perspektywie różnych koncepcji architektury, typologii budynków, przemian ich funkcji, a także technik i technologii oraz materiałów. Problematyka konserwatorska architektury uwzględniana jest tam, gdzie zasadniczo wiąże się z przemianami historycznych budowli.<br><br>Takie sprofilowanie zajęć umożliwia poznanie podstawowej terminologii architektonicznej i zasad opisu budowli i jej poszczególnych aspektów (technik i technologii, kompozycji przestrzennych, elewacji i układu funkcjonalnego) oraz rozpoznawania technik i technologii budownictwa, analizowania struktury i nawarstwień historycznych dzieła architektury. Studiujący uczą się zadawać pytania wobec architektury i jej dzieł, a także postrzegać jej formy w kontekście teorii architektury i praktyki budowlanej okresu jej powstania (bądź okresu kolejnych przemian). | | |
| Wymagania wstępne i dodatkowe | | | |
| Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się | Sposób oceniania (składowe) | Próg zaliczeniowy | Składowa oceny końcowej |
| | test | 51.0% | 50.0% |
| | obecność | 75.0% | 0.0% |
| | project | 51.0% | 50.0% |

| | | |
|---|---|---|
| Zalecana lista lektur | Podstawowa lista lektur | M. Arszyński i in.: Badania architektoniczne. Historia i perspektywy rozwoju. Toruń 2015<br><br>M. Arszyński: Organizacja i technika średniowiecznego budownictwa ceglanego w Prusach w kontekście europejskim, Malbork 2016.<br><br>W. Koch: Style w architekturze. Arcydzieła budownictwa europejskiego od antyku po czasy współczesne. Warszawa<br><br>1996<br><br>Z. Mączyński: Elementy i detale architektoniczne w rozwoju historycznym, Warszawa 1956<br><br>M. Brykowska, Metody pomiarów i badań zabytków architektury. Warszawa 2003.<br><br>Myśliciele, kronikarze i artyści o sztuce. Od starożytności do 1500 roku. red. J. Białostocki, PWN Warszawa 1988.<br><br>Grafika:<br><br>R. Makała: Domy towarowe, budynki instytucji finansowych, biurowce i hotele. W: Ibidem: Między prowincją a metropolią. Architektura Szczecina 1891-1918. Szczecin 2011.<br><br>H. Faryna-Paszkiewicz, M. Omilanowska (red.): Architekt budowniczy mistrz murarski. Warszawa 2007.<br><br>J. Tarnacki: Sprawozdanie z badań architektonicznych średniowiecznego Dworu Artusa. W: Porta Aurea 1/1992<br><br>M. J. Sołtysik (red.): Kamienica w krajach Europy Północnej. Gdańsk 2004<br><br>Łoziński, J.Z., Grobowe kaplice kopułowe w Polsce 1520-1620, Warszawa 1973.<br><br>T. Torbus: Od Brzegu przez Güstrow do Szwecji. Komaskowie z rodziny Parrów i ich wpływ na rozwój architektury renesansowej w środkowej i północnej Europie. W: J. Harasimowicz i in.: (red.): Po obu stronach Bałtyku. Wzajemne relacje między Skandynawią a Europą Środkową. Wrocław 2006, S. 143-162.<br><br>S. Jocek: Dworzec Morski w Gdyni historia i architektura na tle wybranych budynków morskich terminali pasażerskich w Europie. W: Porta Aurea 18/2019, s. 143-164<br><br>T. Jurkowlaniec: Gotycka rzeźba architektoniczna w Prusach, Wrocław i.in. 1989<br>Słownik terminologiczny sztuk pięknych, pod red. Stefana Kozakiewicza, PWN 1969.<br><br>Architectural Theory. From the Renaissance to the present. 89 essays on 117 treatises. Köln 2003.<br><br>P. Hobhouse, Historia ogrodów, Warszawa 2007. |

| | | |
|---|---|---|
| | | W. Müller, G.Vogel, Atlas architektury, Warszawa 2003 (t.1 i 2).<br><br>J. Kowalczyk, Sebastiano Serlio a sztuka polska. O roli włoskich traktatów architektonicznych w dobie nowożytnej, Wrocław 1973<br><br>A. Miłobędzki: Niderlandzka i niderlandyzująca architektura jako zjawisko kulturowe i artystyczne 1550-1630, [w:] Niderlandyzm w sztuce polskiej. Materiały Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Toruń, grudzień 1992, red. T. Hrankowska, Warszawa 1995.<br><br>M. Staręga: Przekształcenia gdańskich obiektów zabytkowych w pierwszej połowie XIX w. w kontekście rodzącej się myśli konserwatorskiej. W: Porta Aurea 17/2018, s. 62-93. |

| | | |
|---|---|---|
| | Uzupełniająca lista lektur | E. Badstübner , D. Schumann (red.): Backsteintechnologien in Mittelalter und Neuzeit, hrsg.von Berlin 2003 (Studien zur Backsteinarchitektur; Bd. 4)<br><br>G. Binding: Architektonische Formenlehre, Darmstadt 1980.<br>I. Brzostowska: Detal architektoniczny wnętrza korpusu nawowego kościoła Świętojańskiego w Toruniu. W: K. Kluczwajd i in.: Opus temporis. Toruńskiej katedry historia najnowsza. Prace konserwatorskie i restauratorskie w latach 2000-2013. Toruń 2013, s. 195-204.,<br><br>W. Guzicki: Geometria maswerków gotyckich, Kraków 2011.<br><br>L. B. Alberti, Ksiąg dziesięć o sztuce budowania, tł. I. Biegańska, Warszawa 1960.<br><br>G. B. Vignola, O pięciu porządkach w architekturze, tł. K. Tymiński, Warszawa 1955.<br><br>M. P. Witruwiusz, O architekturze ksiąg dziesięć. wyd. polskie PWN, Warszawa 1956.<br><br>A. Palladio, Cztery księgi o architekturze, z włoskiego przełożyła Maria Rzepińska, Warszawa 1955.<br><br>Krótka nauka budownicza dworów, pałaców, zamków podług nieba i zwyczaju polskiego, 1659, opr. A. Miłobędzki, Wrocław 1957.<br><br>Andrzej Betlej, Przykłady oddziaływania wzorów Giovanniego Battisty Montany i Bernardino Radiego w sztuce polskiej XVII i XVIII wieku. W: K. Brzezicka i in.: Barok i barokizacja. Kraków 2007, s. 161-179.<br><br>P. Frankl: Gothic Architecture, Harmondsworth 1962 (nowe wydanie pod redakcja Paula Crossleya. London 2000).<br><br>D. Kimpel, R. Suckale: Die gotische Architektur in Frankreich 1130-1270, München 1985.<br><br>K. Kajzer, S. Kołodziejski, J, Salm, J: Leksykon zamków w Polsce, Warszawa 2001.<br><br>T. DaCosta Kaufmann: Court, Cloister and City, New York 1995<br><br>L. Przymusiński: Rozwój szczytów w architekturze gotyckiej 12501450 na ziemi chełmińskiej i Pomorzu Gdańskim, W: Zeszyty Naukowe UAM. Historia Sztuki, 4 (1966), s. 362.<br><br>E. Forssman: Säule und Ornament. Studien zum Problem des Manierismus in den nordischen Säulenbüchern und Vorlageblättern des 16. und 17. Jahrhunderts. Stockholm 1956.<br><br>T. Torbus: Rekonstrukcje, dekonstrukcje, (nad)interpretacje. Studia o losach architektury środkowoeuropejskich miast i rezydencji w aspekcie politycznym (XIX-XXI wiek), Gdańsk 2019. |
| | Adresy eZasobów | |
| Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania | | |

| | |
|---|---|
| Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu | Nie dotyczy |

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.